

gaia

**Strategisen tutkimusten ohjelmien
HEALTH, SECURITY, URBAN ja WORK yhteiskunnallisen
vaikuttavuuden arviointi**

LOPPUSEMINAARI 28.1.2021

MARI HJELT, KATRI HAILA, SUSANNA SEPPONEN JA RINGA SIRPPINIEMI

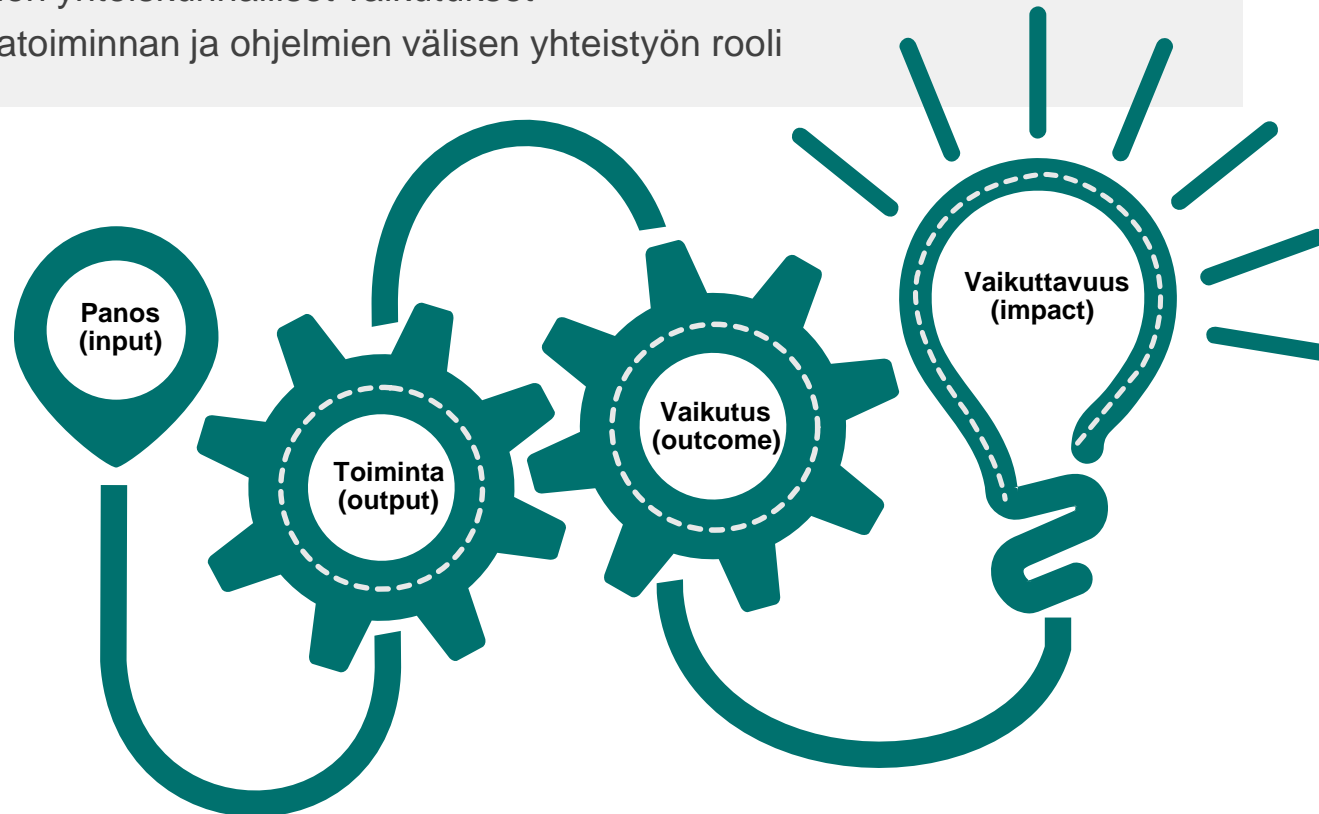
Neljän ensimmäisenä päättyneen STN-ohjelman yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi

Arvioinnin tavoitteet

- Ohjelmallinen kokonaisuus yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisijana
- Ohjelmien yhteiskunnalliset vaikutukset
- Ohjelmatoiminnan ja ohjelmien välisen yhteistyön rooli

Arvioinnin toteutus

- Gaia Consulting ja Owal Group arviointitiimi
- Kirjallinen aineisto
- Haastattelut ja kysely
- Valittujen ilmiöiden tapaustutkimukset
- Aineiston keruu ja analyysi heinäkuu – joulukuu 2020

Ohjelmat yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisijoina

- STN-rahoituksen suuntaaminen perustuu yhteiskunnallisesti merkittävien haasteiden ja ohjelmakysymyksiä määrittelevien teemojen valintaprosessiin
- Arvioinnin kohteena olleiden ohjelmien teemojen ja ohjelmakysymysten valinta on yleisesti toiminut hyvin
- Tutkimus on ollut ajoitukseltaan osuvaa ja reagoinut oikealla tavalla toimintaympäristön muutoksiin

STN-ohjelmien vahvuus on ollut monipuolisen vuorovaikutustoiminnan korostaminen ja sen resursointi

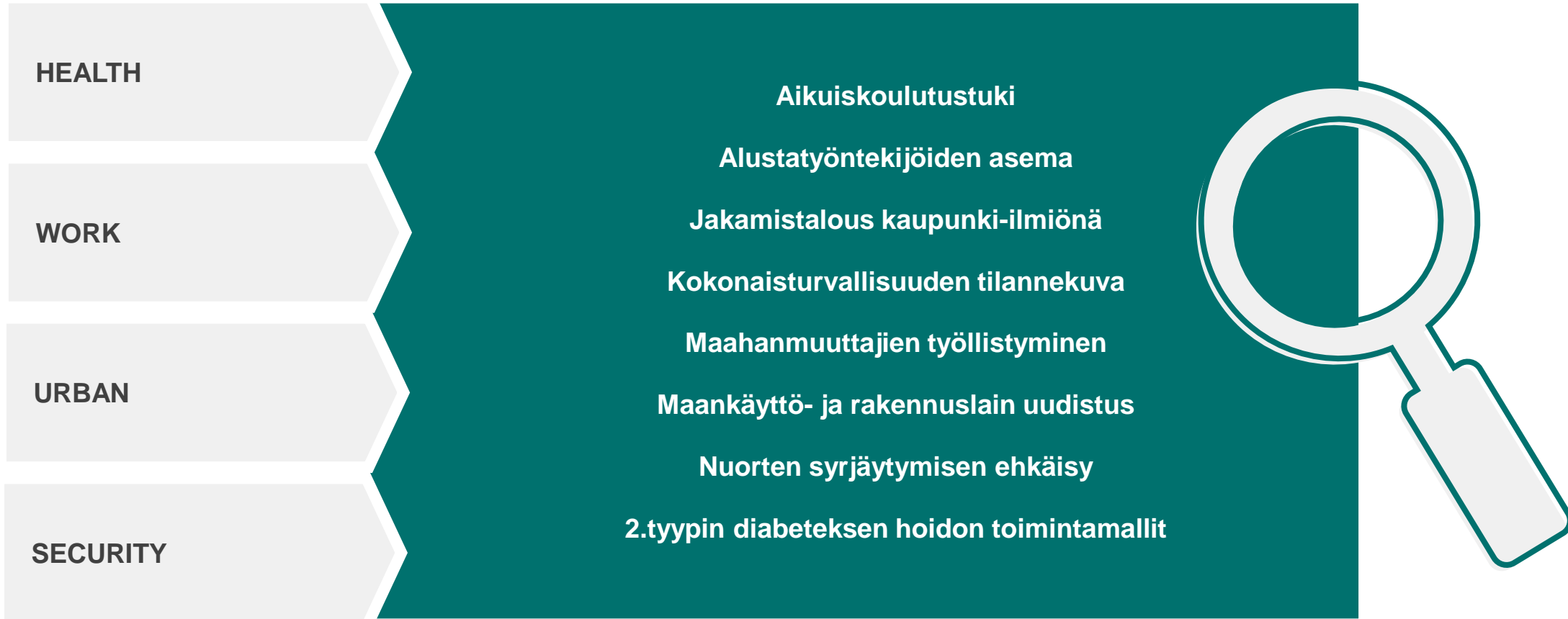
- Ohjelmissa tavoitettiin ja katettiin hyvin monipuolisesti yhteiskunnan toimijoita ja erilaisia kohdejoukkoja.
- Ohjelmat ovat keskittyneet erilaisiin yhteiskunnallisiin aiheisiin -> hankekohtaiset sidosryhmät ovat olleet hyvin erilaisia.
- Vuorovaikutuksen selkeä resursointi ja tähän kohdennettu tekeminen on ollut uusi tapa toimia ja koettu positiivisena
- Vuorovaikutuksen edistämiseksi on käytössä ollut laajasti erilaisia työkaluja. Vuorovaikutuksen ja työkalujen sopivuus vaihtelee hankkeittain.
- Onko monipuolisuutta jo liikaa? Tavoitteet ja resurssien kohdentaminen?

Ohjelmatoiminnan rooli haki muotoaan ja on kehittynyt nyt päättyneiden ohjelmien jälkeen

- Ohjelmatoiminta näyttäytyi hyvänä tukevana toimintoina - Esimerkiksi ohjelmatoiminta hankkeiden yhteisten koulutusten järjestämiseksi oli onnistunutta ja vahvisti vuorovaikutuskyvykkyyksiä.
- Ohjelmat eivät identifioituneet sisällöltään omina kokonaisuuksinaan eivätkä luoneet omaa tunnistettua brändiään – eikä välttämättä tarvitsekaan.
- Ohjelmatoiminnan rooli ohjelmien teeman tekemisessä näkyväksi päätöksentekijöille ja tiedon hyödyntäjille sekä laajalle yleisölle jäi ohueksi. Tähän vaikutti ohjelmakysymysten laajuus, hankkeiden erilaisuus ja konsortiohankkeiden laajuus.

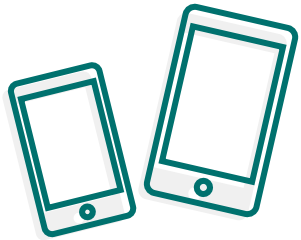

Tapaustutkimuksilla kerättiin vaikuttavuustietoa

Esimerkkejä ohjelmien vaikutuksista

Terveys, hyvinvointi ja elämäntavat (HEALTH)

konkreettisia käytännön ratkaisuja ja toimintamalleja, joista monet olivat sekä yksilöön vaikuttavia että ryhmäohjaukseen perustuvia digitaalisia toimintamalleja

esimerkkejä: Voimaperhe-sovellus, Pienet teot -sovellus ja Palaudu-mobiilisovellus

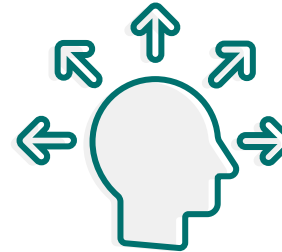
Osaavat työntekijät – menestyvät työmarkkinat (WORK)

lisääntynyt ymmärrys työn murroksesta ja siihen liittyvistä haasteista

esimerkkejä: keskustelu alustatyöntekijöiden asemasta ja sosiaaliturvan ja osatyöllistymisen mahdollisuuksista

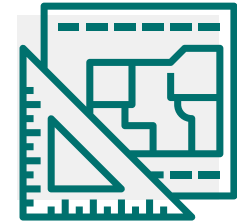
Turvallisuus verkottuneessa maailmassa (SECURITY)

laajempi ja monipuolisempi ymmärrys erilaisista turvallisuutta koskevista aiheista ja niiden keskinäisistä suhteista

esimerkkejä: ruoka-, vesi- ja energiaturvallisuuden keskinäiskytkennöt ja turvapaikanhakijoiden mielenterveys

Kaupungistuva yhteiskunta (URBAN)

kaupunkiseututasoinen strateginen suunnittelu on noussut laajempaan keskusteluun ja korkeammalle prioriteetille

esimerkkejä: hankkeiden yhteiset skenaarit kaupunkikehityksestä työkaluja erilaisten kaupunkikehityksen vaikutusten ja mahdollisten toimenpiteiden pohdintaan.

Yleinen tietoisuuden ja ymmärryksen kasvattaminen olennaista vaikuttavuuden mahdollistamiseksi

- Tiedon hyödyntäjät toivovat tutkijoiden vahvaa osallistumista päivänpolttavaan ja ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun.
- Vaikuttavuutta parantaa, jos yleistä tietoisuuden kasvattamisen työtä tehdään olennaisten kumppanien kanssa, joilla tämä on integroitu osaksi heidän normaalia työtään.
- Kuinka suurella painoarvolla tulee olla suuren yleisön tavoittaminen?

Päätavoitteena on tutkimustiedon hyödyntäminen yhteiskunnallisessa päätöksenteossa

- Tutkimustietoa on hyödynnetty osana kansallisia strategioita, ohjelmia, lakiuudistuksia ja toimintamallien kehittämistä.
- Poliittikatason hyödyntäjiä ovat olleet valtioneuvoston rinnalla myös aluehallinto, sairaanhoitopiirit, kaupungit ja järjestöt.
- Pääpolku päätöksentekoa tukevien vaikutusten syntymisessä on ollut hyvin kohdennettu tutkijoiden vuorovaikutus ja kytkentä oikeaan prosessiin ja oikeaan foorumiin oikeaan aikaan.
- Poliittikasuosituksukset ovat olleet hyvä työkalu tutkimustulosten jalkauttamiseen, joskin näiden soveltaminen ja jalkautuminen oikeiden tahojen hyödynnettäväksi vaatii myös lisää vuorovaikutusta.

Ohjelmien tavoitteena on ollut tuottaa **konkreettisia ratkaisuja** suuriin ja monitieteistä otetta vaativiin haasteisiin

- Arvioinnin kohteena olleissa ohjelmissa tuotettiin yhteiskehittäen paljon hyvin konkreettisia ratkaisuja ja toimintamalleja.
- Konkreettinen toiminta yhteiskehittäen on avannut uusia näkökulmia ja tiivistänyt yhteistyötä ja siten luonut edellytyksiä vaikuttavuuden syntymiselle.
- Odotukset ja toiveet strategisen tutkimuksen ratkaisukeskeisyydestä vaihtelivat.
- Haasteena on kehitettyjen toimintamallien juurtuminen ja strateginen levittäminen kansallisesti. On ilmeistä, että suuri osa kehitetyistä ratkaisuista ei ole löytänyt jatkosta vastuuta ottavia tahoja.

Yhteiskunnallisten haasteiden ratkaiseminen vaatii laajaa yhteistyötä

- STN-ohjelmilla on saatu strategisempi ote tutkimukseen, joka tukee yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista
- Hankkeiden tuotosten tuottamien vaikutusten laajeneminen vaikuttavuudeksi vaatii enemmän aikaa ja eri tahojen jatkotyötä.
- Kolmen vuoden ohjelmat olivat liian lyhyet.
- Haasteena vaikuttavuudelle on hyvän tasapainon löytäminen strategisen ja pitkäjänteisen tutkimuksen sekä ratkaisuhakuisuuden välillä.
- Tiedon hyödyntäjien ja sidosryhmien tehtävänä on ottaa käyttöön tuotettu tieto, jalostaa sitä eteenpäin ja monistaa esimerkiksi hyviä malleja eteenpäin.

